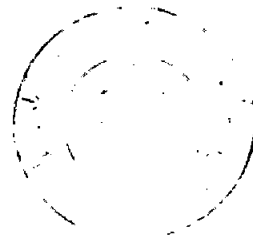

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกแล้วว่าวิชาภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่มีความสำคัญวิชาหนึ่ง วิชาภูมิศาสตร์มีความสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์ นอกจากนั้นผลของเทคนิคใหม่ ๆ และกลวิธีทางภูมิศาสตร์ทำให้เราทราบถึงรายละเอียดของปฏิบัติการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ ลักษณะเมือง ชนบท ตลอดจนปัญหาระหว่างประเทศได้ดียิ่งขึ้น¹

จะเห็นได้ว่าวิชาภูมิศาสตร์ช่วยให้เรามองเห็นภาพพจน์ของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างกว้างขวาง ไม่มีขอบเขต เป้าหมายสำคัญของวิชาภูมิศาสตร์คือการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

สวาท เสนาณรงค์ ไก่กล่าวถึงคุณค่าของวิชาภูมิศาสตร์ไว้ว่า

ในการเรียนการสอน คุณค่าของวิชาภูมิศาสตร์จะช่วยในการสร้างสติปัญญาทุกด้าน การสังเกตพิจารณา อวุมจำ อื่นคน การก้าวตัดสินใจ และการหาเหตุผล วิชาภูมิศาสตร์จะมีคุณค่ายิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจปัญหาชีวิตประจำวัน วิธีการแก้ปัญหา และช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อโลก ได้รับความรู้ความเพลิดเพลิน²

¹ Thomas F. Barton, "Emphasizing Applied Geography,"

The Journal of Geography 63 (April 1969) : 196.

² สวาท เสนาณรงค์, คู่มือการสอนวิชาภูมิศาสตร์ (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2510), หน้า 3.

ในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ จึงได้จัดวิชาภูมิศาสตร์ไว้ในหลักสูตรทุกระดับ การศึกษา องค์การยูเนสโกก็เชื่อว่าวิชาภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่ใหม่ประโยชน์ในการส่งเสริม ความเข้าใจอันดีระหว่างประชากรในโลก ทำให้มนุษย์รู้จักรักชาติ ภูมณาที่พลเมืองดี และรู้ข้อเท็จจริงที่สำคัญต่าง ๆ ของประชากรอื่น ๆ ฉะนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ประเทศ ต่าง ๆ ทั้งที่ได้จัดวิชาภูมิศาสตร์ไว้ในหลักสูตรมานานแล้วและที่กำลังจะแก้ไขระบบ การศึกษาทั่ว ๆ ไปของตนให้เป็นระบบการศึกษาแบบใหม่ จะต้องส่งเสริมการเรียน วิชาภูมิศาสตร์¹

เนวิล วี สการ์ฟ (Nevill V. Scarfe)² ได้เขียนเกี่ยวกับความสำคัญของการ จัดวิชาภูมิศาสตร์ไว้ในหลักสูตรก็เพื่อเน้นให้เด็ก เห็นความจริง เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ทางธรรมชาติที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์อย่างไร โดยเฉพาะทางด้านพฤติกรรมและการกระทำ ของมนุษย์ หน้าที่ของวิชาภูมิศาสตร์ก็คือการ เตรียมผู้ เรียนให้พร้อมที่จะดำรงชีวิตอยู่ใน โลกในโอกาสข้างหน้าได้อย่างเหมาะสมกับสภาพต่าง ๆ ทุกด้าน

นอกจากนั้น ลอว์เรนซ์ เอ็ม ซอมเมอร์ (Lawrence M. Sommers) ได้ให้ ข้อคิดเกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์ไว้ว่า

ปัจจุบันปัญหาต่าง ๆ ในโลกกำลังทวีขึ้นอย่างมากมาย ซึ่งมุ่งมาจากความเจริญ ทางด้านวิทยาศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจ สังคม ปัญหาเหล่านี้ส่วนมากเกี่ยวเนื่องกับ สภาพแวดล้อมทั้งในเมืองใหญ่และในชนบท ฉะนั้นจึงมีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิด กับวิชาภูมิศาสตร์ จึงจำเป็นที่ประเทศต่าง ๆ ของจัดวิชาภูมิศาสตร์ไว้ในหลักสูตร การเรียนการสอนจึงจำเป็นที่จะมีการปรับปรุงใหม่ โดยการสอนต้องเน้นในคาน มโนทัศน์ (Concept) หลักเกณฑ์ของวิชาที่มากกว่ารายละเอียดปลีกย่อย และ จำเป็นต้องเริ่มต้นตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา³

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.

² Nevill V. Scarfe, A Hand Book of Suggestions on the Teaching of Geography, (Paris : UNESCO, 1958), p. 5.

³ Lawrence M. Sommers, "Geography for Today's World," The Journal of Geography 69 (April: 1970) : 196.

กระทรวงศึกษาธิการได้มองเห็นความสำคัญของวิชาภูมิศาสตร์จึงได้กำหนดไว้ในหลักสูตรทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับฝึกหัดครูได้มีการ เปิดสอนทางด้านวิชาภูมิศาสตร์ตามหลักสูตรครูมูล พ.ศ.2477 เป็นต้นมา¹ ต่อมากรมการฝึกหัดครูได้ขยายการฝึกหัดครูจนสามารถผลิตครูถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงและระดับปริญญาตรี และได้บรรจุวิชาภูมิศาสตร์ไว้ในหลักสูตรทั้งสองระดับดังกล่าว

สำหรับการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง สภาการฝึกหัดครูได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ ซึ่งมีอยู่ 5 ประการ² คือ

1. ให้มีความรู้และทักษะในภูมิศาสตร์เพียงพอที่จะนำไปสอนในระดับประถมศึกษาและมีชมศึกษาได้เป็นอย่างดี
2. สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปใช้เป็นแนวทางในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูง
3. ให้มีความคิดรวบยอดและรู้จักวิเคราะห์สภาพการณ์ต่าง ๆ ทางภูมิศาสตร์ ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม
4. ให้เกิดความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมและมีทัศนคติต่อเพื่อนมนุษย์ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก
5. ให้มีความสนใจต่อความเคลื่อนไหวทางภูมิศาสตร์พร้อมที่จะมีส่วนร่วมและปรับปรุงกิจกรรมทางสังคมเพื่อประโยชน์สุขของชาติ

จะเห็นได้ว่าสภาการฝึกหัดครูได้มองเห็นความสำคัญของวิชาภูมิศาสตร์ เป็นอย่างมาก และได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการ เรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ไว้หลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านที่ใหญ่จักมีความคิดรวบยอด (Concepts) ทาง

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, ระเบียบและหลักสูตรโรงเรียนฝึกหัดครูมูล พ.ศ.2486 (โรงพิมพ์คุรุสภา, 2490), หน้า 31.

² สภาการฝึกหัดครู, หลักสูตรการฝึกหัดครู, [ม.ป.ท.], 2519, หน้า 122.

ภูมิศาสตร์ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นและควรปลูกฝังให้นักศึกษาฝึกหัดครูผู้ซึ่งจะเป็นครูในอนาคต
ได้มีความรู้ทางภูมิศาสตร์ในขั้นที่เป็นแก่นแท้ของวิชาให้มากยิ่งขึ้น

ในการปลูกฝังมโนทัศน์ทางภูมิศาสตร์กับนักศึกษาระดับฝึกหัดครูนั้น ได้มีการ
กล่าวถึงกันมากในสถาบันผลิตครูชั้นอุดมศึกษาต่าง ๆ ว่า ครูสังคมนักศึกษาที่คึกคักจะต้องการ
เนื้อหาสาระสำคัญของวิชาภูมิศาสตร์อย่างแท้จริง¹ และการที่จะให้ผู้เรียนมีมโนทัศน์
ทางภูมิศาสตร์อย่างแท้จริงนั้นต้องขึ้นอยู่กับเทคนิคและวิธีการสอนของครูเป็นสำคัญ

วิธีสอนมีหลายวิธีแต่วิธีที่มีจุดเด่นหรือประสิทธิภาพที่จะทำให้บรรลุผลอย่างหนึ่ง
อย่างใดเป็นพิเศษนั้นได้มีผู้คิดค้นวิธีสอนขึ้นหลายวิธีซึ่งครูสามารถนำมาใช้ให้เหมาะสม
ในแต่ละกรณีได้

1. วิธีสอนแบบบรรยาย (Lecture Method) เป็นวิธีที่ถ่ายทอดความรู้
ให้แก่ผู้เรียนด้วยการพูด การอภิปราย มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ
2. การสอนโดยใช้ตำรา (Textbook Method) เป็นการส่งเสริมให้
ผู้เรียนได้รู้จักค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ
3. การสอนแบบอภิปราย (Discussion Method) เป็นการสอนที่เปิด
โอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน นำความรู้ความคิดมาแลกเปลี่ยนกัน เปิดโอกาส
ให้ซักถามแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีทั้งทีละคนและเป็นหมู่
4. วิธีสอนแบบแก้ปัญหา (Problem-Solving Method) เป็นวิธีสอน
ที่นำปัญหามาให้ผู้เรียนคิด เพื่อฝึกให้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ รู้จักค้นคว้า
รวบรวมพิสูจน์ความรู้
5. วิธีสอนแบบสืบสอบ (Inquiry Method) เป็นวิธีที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน
รู้จักค้นคว้าหาความรู้เองเพิ่มเติมจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ เช่น การสังเกต ทดลองจน-

¹ ลาวินัย วิทยาธุณีกุล, ตำรบรรยายวิชา Seminar in Social Studies,
บรรยาย ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2520.

การอ่านหนังสือในห้องสมุด การสัมภาษณ์ การศึกษานอกสถานที่ การศึกษาจากข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น

6. วิธีสอนเพื่อฝึกความรับผิดชอบ โดยมอบหมายงานให้นักเรียนทำห้เป็นรายบุคคลและเป็นหมู่

นอกจากนั้น พอ. พูนพล อาสนจินดา ได้กล่าวถึงการสอนวิชาภูมิศาสตร์ไว้ว่า
ในการสอนภูมิศาสตร์สมัยใหม่พยายามที่จะทำโดยวิธีให้นักเรียนได้เห็นและได้พบ
สิ่งปรากฏการณ์ด้วยตนเอง แทนการจกหรือการอ่านตำราอย่างเดียว ดังนั้น
ทัศนศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในวิชาภูมิศาสตร์ ครูอาจารย์จะต้องพยายาม
ออกแบบ ทำหุ่น ทำตัวอย่าง หาแผนที่และอุปกรณ์การศึกษาจำนวนมากมาประกอบ
คำบรรยาย¹

หนังสือการสอนวิชาภูมิศาสตร์² ได้กล่าวถึงเทคนิคการสอนวิชาภูมิศาสตร์ที่
สำคัญไว้ 2 ประการคือ เทคนิคการสอนประเภทที่ให้นักเรียนสังเกตจากสิ่งที่ตนเอง
พบเห็นโดยตรง เช่น การศึกษานอกสถานที่ การศึกษาลมฟ้าอากาศ กับเทคนิคการสอน
ประเภทที่ให้นักเรียนสังเกตโดยทางอ้อมคือให้นักเรียนศึกษาข้อเท็จจริงจากวัสดุอุปกรณ์
ต่าง ๆ เช่น แผนที่ หนังสือ รูปภาพ ลูกโลก หุ่นจำลอง เป็นต้น

อเล็กซานเดอร์และฮาลเวอร์สัน (Alexander and Halverson)³ ได้
กล่าวถึงวิธีสอน 3 แบบที่ใช้กันแพร่หลายทั่วไปคือ วิธีสอนแบบบรรยายซึ่งเน้นความสำคัญ
ที่ตัวผู้สอน วิธีสอนแบบท่องจำซึ่งเน้นความสำคัญที่ตำราเรียน และวิธีสอนแบบเน้นที่
ประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เขาได้เปรียบเทียบผลดีผลเสียเกี่ยวกับการใช้วิธีสอน

¹ พูนพล อาสนจินดา, แนวการสอนภูมิศาสตร์และภูมิรัฐศาสตร์ [ม.ป.ท.,
ม.ป.ป.], หน้า 12.

² สวาท เสนาณรงค์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 46.

³ Alexander and Halverson, Effective Teaching in Secondary School, (New York : Holt Rinehart and Winston, 1963), pp. 13-15.

ทั้ง 3 แบบไว้ว่า การสอนแบบบรรยายมีข้อเสียที่ยากลำบากในการวินิจฉัยว่าสิ่งใดมีความสำคัญควรจะสอน และสิ่งที่ผู้เรียนได้รับไปจะไม่สามารถที่จะเก็บไว้ได้นานแต่สอนไต่ส่ควากและรวดเร็ว ซึ่งตามสถานศึกษาชั้นอุดมศึกษามักใช้วิธีสอนแบบนี้ ส่วนการสอนแบบท่องจำตามตำรา เรียนทำไทนา เมื่อหน่ายและไม่มีความมั่นใจว่าผู้เรียนทั้งชั้นจะสามารถรับเรื่องที่จะเรียนไว้ได้หมด แต่วิธีสอนแบบนี้ช่วยจำกัดขอบข่ายของเนื้อหาให้มีขอบเขตที่แน่นอน ซึ่งเป็นวิธีสอนที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนวิชาที่มีเนื้อหาว่างมาก วิธีสอนอีกแบบหนึ่งที่ใช้กันแพร่หลายคือวิธีสอนที่ดำเนินการตามความหมายของการเรียนรู้แผนใหม่ที่ว่าการเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลจากประสบการณ์

หนังสือคู่มือการวิจัยเกี่ยวกับการสอน¹ ได้กล่าวถึงวิธีสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางและนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยนำผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสรุปไปว่า วิธีสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลางมีผลการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่สอนแบบครูเป็นศูนย์กลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังมีทัศนคติทางสังคมและอารมณ์แง่ดีเรียนมากกว่าการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางอีกด้วย แต่นักเรียนส่วนใหญ่ชอบเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลางมากกว่า และเด็กนักเรียนที่เรียนอ่อนสามารถจะเรียนรู้ได้ดีกว่าการสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง แต่จากผลการศึกษาวิจัยยังไม่สามารถที่จะสรุปหาข้อยุติเกี่ยวกับวิธีสอนทั้งสองแบบว่าแบบใดมีคุณค่าในการเรียนการสอนดีกว่ากัน จึงจำเป็นต้องเลือกใช้ไปตามความเหมาะสม

เทคนิคและวิธีสอนต่าง ๆ นั้นมีหลายแบบ แต่ละแบบก็มีความสำคัญในตัวของมันเอง และขึ้นอยู่กับตัวครูผู้สอนเองควรวางจะเลือกใช้วิธีการสอนแบบใดในเนื้อหาหรือ

¹ Mc Keachie, "Research on Teaching at the College and University Level," in Handbook of Research on Teaching, Edited by Gage. (Chicago : Rand Mc Nally & Co., 1967), pp. 1133 - 1140.

ความมุ่งหมายในวิชาการแต่ละชนิด และครูที่จะสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจดีนั้น จะต้องใช้วิธีการสอนหลาย ๆ แบบ ซึ่งตรงกับความคิดของ เดคการ์ บรูซ เวสเลย์ (Edgar Bruce Wesley) ที่ว่า " เป็นการไมฉลาดที่ครูจะยึดมั่นอยู่ในวิธีสอนอย่าง เดียว เป็นพื้นฐานในการสอน วิธีการสอนแต่ละวิธีต่างก็มีประโยชน์ในแง่หนึ่ง ๆ และควรนำมาใช้ เมื่อ เห็นว่ามีข้อใดเปรียบ"¹

ในการ เรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์นั้น จุดสำคัญที่ครูผู้สอนเลือกใช้วิธีการ สอนหลาย ๆ อย่าง ก็เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งที่เป็นความคิดรวบยอด หรือเกิดมโนทัศน์ขึ้น และในการสอนเพื่อให้เกิดมโนทัศน์ในเรื่องใด ๆ นั้น อาจ กล่าวได้ว่าวิธีการสอนมีอิทธิพลต่อมโนทัศน์ของผู้เรียนมาก การที่จะบอกว่าคุณครูคนหนึ่ง บุคคลใด เกิดมโนทัศน์ในเรื่องใดหรือยังนั้นหมายความว่าความถึงว่าคุณครูนั้นจะคงเข้าใจ ความหมายของสิ่งนั้นอย่างแท้จริงและฝังแน่นในจิตใจ ไม่ให้เกิดจากการท่องจำแบบ นกแก้วนกขุนทอง²

จาก เหตุผลดังกล่าวจะ เห็นได้ว่าวิธีการ สอนของครูย่อมมีอิทธิพลต่อมโนทัศน์ ของผู้เรียน เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นในด้านการสอนเพื่อให้เกิดมโนทัศน์ทางภูมิศาสตร์ผู้วิจัย จึงคิดว่าน่าที่จะมีการศึกษาวิจัยในระดับฝึกหัดครูกันอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้วิจัยจึง เลือก ศึกษา เรื่องนี้กับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูงและอาจารย์ผู้สอน วิชาภูมิศาสตร์ ของวิทยาลัยครู ในภาคกลาง

¹ Edgar Bruce Wesley, Teaching Social Studies in Elementary Schools, Rev. ed. (Boston : Heath, 1952), p. 263.

² สุวัฒน์ นิยมคำ, การสอนวิทยาศาสตร์แบบพัฒนาความคิด (พระนคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2517), หน้า 17.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามโนทัศน์ทางภูมิศาสตร์ที่นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงได้รับจากการเรียนในวิทยาลัยครู
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์วิธีสอนสังคมศึกษาที่อาจารย์ผู้สอนใช้ในการพัฒนา มโนทัศน์ทางภูมิศาสตร์ในวิทยาลัยครู
3. เพื่อหาข้อเสนอแนะวิธีการพัฒนาการสอนสังคมศึกษาที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดมโนทัศน์ทางภูมิศาสตร์ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้กระทำกับอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงในวิทยาลัยครู สังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ เฉพาะในภาคกลางจำนวน 14 แห่ง มีจำนวนนักศึกษารวม 392 คน และอาจารย์ทุกคนในภาควิชาภูมิศาสตร์
2. จำนวนอาจารย์ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอาจารย์ที่สอนวิชาภูมิศาสตร์ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ของปีการศึกษา 2520
3. นักศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 วิชาเอกสังคมศึกษา ปีการศึกษา 2520
4. การวิจัยครั้งนี้ไม่คำนึงถึงสาเหตุอื่น นอกจากวิธีสอนของอาจารย์เท่านั้น ที่มีผลต่อการพัฒนามโนทัศน์ทางภูมิศาสตร์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง
5. - เกณฑ์ที่ใช้ในการสร้างข้อสอบมโนทัศน์ทางภูมิศาสตร์ ใช้ตามเกณฑ์ของหลักสูตรสภาการฝึกหัดครู พ.ศ.2519 เกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์กายภาพและภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ ซึ่งได้แก่เรื่องต่อไปนี้
 - 5.1 ภูมิศาสตร์กายภาพ
 - 5.1.1 การกำเนิดและสัณฐานของโลก
 - 5.1.2 เปลือกโลกและส่วนประกอบของเปลือกโลก

5.1.3 ทะเลและมหาสมุทร

5.1.4 บรรยากาศ ภูมิอากาศ

5.1.5 ชีวภาค พืชพรรณธรรมชาติ

5.2 ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ

5.2.1 ความสำคัญของวิชาภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจของมนุษย์

5.2.2 การใช้ทรัพยากรธรรมชาติของมนุษย์

5.2.3 การพาณิชย์และการคมนาคมขนส่ง

ข้อตกลงเบื้องต้น

การตอบแบบสอบถามและแบบสอบถามโน้ตค้นทางภูมิศาสตร์ของอาจารย์และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง เป็นการตอบตามความเป็นจริงทุกประการ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. อาจารย์ผู้สอนอาจนำผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ผู้บริหารและนักการศึกษาอาจนำผลจากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาวิธีสอนของครูให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. กรมการฝึกหัดครูและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ อาจนำผลจากการวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรและเตรียมครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ให้ดียิ่งขึ้น
4. ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์จะได้นำผลจากการวิจัยไปศึกษาหาทางปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
5. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่ จะทำการวิจัยทางภูมิศาสตร์ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามสำหรับอาจารย์และแบบสอบถามโน้ตทัศน์ทางภูมิศาสตร์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง
2. เลือกตัวอย่างประชากรจากนักศึกษาชายและหญิงระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอกสังคมศึกษา ปีการศึกษา 2520 จากวิทยาลัยครูต่าง ๆ ในภาคกลาง รวม 14 แห่ง จำนวน 392 คน และอาจารย์ที่สอนวิชาภูมิศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงทุกคน
3. นำแบบสอบถามและแบบสอบไปทดลองใช้และหาหาค่าความยาก อำนาจจำแนก และความเชื่อถือได้
4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยเป็นคู่ ๆ ด้วยวิธีการของคันทัน (Duncan's New Multiple Range Test)

นิยามศัพท์เฉพาะ

โน้ตทัศน์ (Concepts) หมายถึง การเกิดมโนภาพขึ้นในความคิดของบุคคล ซึ่งเกิดจากการรวบรวมความรู้ต่าง ๆ เป็นความคิดขั้นสุดท้ายเพื่อให้เป็นข้อสรุปหรือจำกัดความของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ภูมิศาสตร์ หมายถึง วิชาภูมิศาสตร์ซึ่งมีการเรียนการสอนในวิทยาลัยครูที่สอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงตามหลักสูตรของสภาการฝึกหัดครูพุทธศักราช 2519

อาจารย์ หมายถึง ผู้ทำการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในวิทยาลัยครูต่าง ๆ ที่เปิดสอนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ของกรมการฝึกหัดครูในภาคกลาง จำนวน 14 แห่ง

ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง หมายถึง การศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง ซึ่งเป็นหลักสูตรสำหรับการฝึกอบรมผู้ที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรับผู้สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา หรือผู้สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีกำหนดเวลาเรียน 2 ปี ใ้ได้รับประกาศนียบัตร เทียบเท่าอนุปริญญา

วิทยาลัยครู หมายถึง สถาบันฝึกหัดครูที่เปิดสอนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง ในภาคกลาง รวม 14 แห่ง ดังนี้คือ

1. วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
3. วิทยาลัยครูธนบุรี
4. วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ
5. วิทยาลัยครูพระนคร
6. วิทยาลัยครูจันทน์เกษม
7. วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงครณ
8. วิทยาลัยครูนครปฐม
9. วิทยาลัยครูเพชรบุรี
10. วิทยาลัยครูนครสวรรค์
11. วิทยาลัยครูเทพสตรี
12. วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
13. วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา
14. วิทยาลัยครูจันทบุรี